

Мария Грубешлиева

Лиса и Вълчо

Тръгнали Лиса и Меца, сръщнали Вълча — кумеца, глупеца... Мецана кротко вървела. Лиса се мазно засмъла, загледала го, па рекла:

— Да знаеш, куме, да знаеш, каква съм пита опекла... Нали е утре поклади, сирене мазно извадих из свойте изби богати...

Всички ми дружно елате! Забери Пътля и Зая, (дали ще дойдат — не зная) и Ежка и Невъстукла и Кърта със своята булка. И Язовеца да дойде, със Катеричка и Пора. Голъма честь ще ми сториш! Покани всички пернати и де що видиш — познати. Нали съм буйна и млада от всичко най ми допада съ гости приятни да хапна, да хапна и да попияна. Иначе ми хапката спира. Ще хапнем, ще си попьем и после ще заговорим.

Слушалъ я Вълчо, слушалъ я, па мръднал съ ухото, лъвото, отворилъ уста, продумалъ:

— Сладка ти, Лисо, питата, и сиренето, небитото, а още по-сладка устата. Но нали лани изпитах и твойта подлост без мѣра, кога ме кръстникъ закара на това пусто кръщение... Тебе те, Лисо, гостиха, съсъ млѣко и съсъ извара, а мене харно набиха. Още си кърпя кожуха, още съм сакатъ въ краката, ала ума ми е въ главата...

Не ходя, Лисо, Лисано — на гости и съсъ покана! Пък ако Меца е проста, нека ти иде на гости. На Зая-Бая ще кажа да дойде и те ублажи. Зеръ ти ни каниш на гости, а си пуста, изпита, въ иглени уши ще минеш! И Кърта каниш семейно, вдовец дано го изпратиш. Кой отъ тебъ не е изпитилъ? Три жени пѣтлюви млади въ седмица зимасъ изяде. Не ти заседна залъка, кога изхруска Заяка, Кого ли мамиш, лисице, лисице, дърта хитрице?

Противогазово дружество

Много бѣхме слушали за газова война, газова отбрана, газови бомби, маски. Много бѣхме слушали и чели и за противогазови дружества. И единъ денъ решихме и ние да основемъ дружеството. То стана по предложение на Ваньо, Африканския лъвъ.

— Знаете ли, какво съмъ намислил, казва, който познае, ще му дамъ ей тази дюла. — И той показа хубавъ и соченъ плодъ, при вида на който на всички ни потекоха лигитъ.

— Да не би пакъ нѣкой опитъ! — забелѣза Сашо Къртицата съ насмѣшка.

— Не!

— Сашо, стига съ тѣзи подигрвки, — скара му се Пешо. — Я Ваньо, не ни изтезавай повече, ами кажи какво е!

— Не, нѣма да кажа. Помжете се!

— Да не би пакъ да искашъ да изплашишъ пакъ Кольо, та на другия денъ да не можемъ да помръднемъ месата си отъ болки? — попитахъ азъ.

— И това не е!

— Е тогава, кажи ни го самъ. Не ти щемъ дюлата.

— Ще ви го кажа, щомъ сте толковъ пипкави, та не можете да се сътите. А колкото за дюлата, азъ пакъ ще ви дамъ по парченце да я опитате...

— Я стига си я усуквалъ, ами кажи каква е работата — каза нетърпеливо Петьо.

— Ще я кажа. Слушайте. Намислилъ съмъ да си основемъ противогазово дружество. Какви ли тюрлии нѣма въ нашето село: спортни ли не щешъ, Червенъ кръстъ ли не щешъ, въздръжателно ли, та що ли още не. Само такова нѣма. И ние ще го образуваме.

Ние слушахме зѣпнали другаря си. Когато той свърши, едно общо „прието!“ се изтрѣгна отъ три гърла.

— А сега да наредимъ настоятелството. Азъ ще бъда председателъ, Сашо — касиеръ, Петьо — подпредседателъ, а ти, Морски вълкъ, секретаръ. Добре е нали?

— Да, отлично! Великолепно!

Решихме да развиемъ „усилена“ дейностъ. Решихме и го сторихме. Нови членове не записахме, но дадохме едно представление съ газови демонстрации.

Нашиятъ дворъ бѣ достатъчно голѣмъ, за да замѣсти салонъ. Сейванта

щѣше да бжде сцената. Ваньо застана на вратата и обра джобоветъ на маха-ленскитъ дечурлига. Следъ дза часа чакане, „салонътъ“ бѣ задоволително пъленъ (имаше повече отъ 10 души), пъкъ и нѣмаше кой да идва вече, и представлението почна. Петьо и Сашо се бѣха добре гримирали съ сажди, както индийци. Ваньо залости вратата и дойде, доволенъ и усмихнатъ.

Сложихме си „противогазовитъ маски“, състоящи се отъ една голѣма кра-туна съ права дрѣжка, която бѣ пробита и изпълнена съ мокръ пѣськъ, сложенъ въ една торбичка. Така въздухътъ се попречиваше малко, но дн-шането бѣ доста трудно. Първо почнахме да се мушимъ, нахвърляйки се единъ на другъ. Петьо и Къртицата ревърха отъ все гърло. Най-после дойде и главната частъ *демонстрациитъ*. Ваньо звпали малко мокра слама и съ-ратора, купена за нѣколко лева отъ бай Димо — бакалина, поставени въ едно старо рѣждяло тенеке. Цѣлата „сцена“ и двора се страшно запушиха. А докато другитъ бѣха прежълтели отъ ло-шата миризма, ние, задушавани съвсемъ малко, гледахме победоносно, забрави-ли отъ гордостъ да се сражаваме, за-станали всрѣдъ сайванта, точно подъ това мѣсто, дето керемидитъ бѣха го-тови всѣки моментъ да се струполятъ на пода. Котки се размяукаха, забѣгаха отъ мирямата. И неочаквано едно тък-мо такова животно мина по покрива на „сцената“ и събори керемидитъ надъ главитъ ни. Отъ страшия трѣсъкъ по-сетителитъ ни скочиха и се разбѣгаха. Само ние, двама индийци и двама бѣли, стоиме на мѣстата си вцепенени. Ала бърже се опомнихме отъ силнитъ бол-ки, що чувствувахме по главитъ. Дръп-нахме бърже маскитъ и се спогледна-ме посрамени. Слава Богу, че керемид-нитъ, преди да се ударятъ въ главитъ ни, се бѣха счупили въ една греда, не-знамъ по каква щастлива случайностъ оставена тамъ.

За дружеството нѣма какво да каз-вамъ. Още сжция денъ се разтури, а ние се зарекохме да не помисляме ве-че за маски и газове.

Морски вълкъ

Трънливиятъ споръ

Живѣлъ нѣкога единъ турски кадия, който се наричалъ Исуфъ Джелибъ. Веднѣжъ отишли при него нѣколко селяни за да имъ разреши единъ споръ. Джелибъ безъ много колебание имъ казалъ:

— Не мога тука да ви дамъ ни-какъвъ отговоръ!

— А къде? — запитали го селя-нитъ.

— Въ сѣда.

— Ами не е ли все едно, дали тамъ или тука?

— Разбира се, че не е! Сжщото ли е и вие да грабнете оралата да орете, кждето свърнете!

— Ами тъкмо и за това е въпро-са. Наши съселани разорали селска-та паша. Какво трѣба да правимъ?

— Не зная! — отговорилъ кадията.

Единъ отъ присѣтствующитъ се разсърдилъ на тоя му отговоръ и казалъ ядосано:

— Добъръ ти е тогава хала, по-лучавашъ отъ държавата голѣма за-плата, а ако нѣкой те запитва за съ-ветъ, ти отговаряш: не зная!

— Вѣрно! — отговорилъ Исуфъ Джелибъ — азъ приемамъ отъ дър-жавата заплата споредъ моето зна-ние. И това знание изказвамъ само въ сѣда. Какво би станало, ако дър-жавата започне да ми заплаща и за онова, което не зная! Тогава моята заплата ще бжде толкова голѣма, че ще надмине и най-голѣмата, каквато сжществува по свѣта.

Селянитъ се спогледали, помѣл-чали малко и си отишли.

Следъ една седмица валѣлъ си-ленъ дѣждъ и почвата се разкаля-ла. Като отивалъ за сѣда, кадията се подхлѣзналъ и си изкълчилъ рѣ-ката. Той лежалъ неподвижно и ох-калъ отъ болки.

Презъ това време минавали сѣ-щитъ селяни, които отивали въ сѣда за разрешение спора съ разораната паша. Като съгледали падналия ка-дия, тѣ приближили при него и го запитали:

— Имашъ ли нѣщо опасно кадио?

— Не зная, но ми се струва, че ми е изкълчена ржката. Ако може-те, помогнете ми!

Между селянитъ билъ и селски-ятъ фелдшеръ. За да отмъсти за миналия отговоръ на сѣдията, той се обърналъ къмъ него и му казалъ:

— Азъ зная, но не мога да ти

помогна кадио.

джуджето и се запжти къмъ парадния входъ, дето сновѣха въ голѣмо оживление стотици мравки. Изведнѣжъ тѣ замръзнаха на мѣстата си. Чуха се нѣжни звънчета, леко шумолене на копринена дреха; задъ единъ хрусталакъ се покажа карета отъ позлатена орѣхова че-рупка, теглена отъ два грациозни скакалеца. Подъ чадърче отъ аленъ макъ надничаше чуд-на хубавица. Съ своята розова гронена рокля, която шумолѣше и покриваше цѣлата карета, отъ кръста надолу тя приличаше на сжщинска градинска роза. Тя махаше нѣжнитъ си ржчи-ки, отрупани съ блестящи прѣстени и поздра-вяваше грациозно въ лѣво и дѣсно, на коего нареденитъ въ прави редици мравки отговаря-ха съ дълбокъ поклонъ. Една малка ученичка поднесе букетъ на гостенката и я приветствува като издекламира:

На божествената принцеса Вирондила отъ поета Росенъ Здравецъ
О, ти красива Вирондила,
съ коси — златиста мека свила
съ очи — частица отъ небето
и гласъ, що влива се въ сърдцето...
Щастливи сме, че въ тоя часъ
на гости идешъ ти при насъ!

Следъ това мравешкиятъ хоръ запѣ, а после сама царицата излѣзе да посрешне своя-та драга гостенка. Отъ дѣсната ѣ страна вър-вѣше важно Силка.

Цѣлото това празненство бѣше тѣй ху-баво, че Мижлинь забрави скръбта си и изви-ка съ възхищение. „Най-дългото име прина-длежи на моя господаръ, но най-голѣмата хуба-вица е принцеса Вирондила. И ако тя е тѣй мждра, както е хубава...“

Тогава звѣнна гласчето на принцесата.

— За моята мждростъ, любезни господи-не, вие можете да се научите отъ книгата „Дъл-бокоучената принцеса Вирондила“. Единъ ек-земпляръ отъ нея се намира въ библиотеката на звездоброецъ, който обитава горската кжца.

— Питай я за господаря си! — пошушна мишчето на Мижлинь.

— О, божествена Вирондила, вие която

прониквате въ човѣшкитъ сърдца и гадаете по звездитъ човѣшкитъ бжднини, кажете ми, мо-ля ви се, ще мога ли нѣкога да намѣря моя славенъ господаръ Селектбиргонвиртопзонтаг...

Принцесата разпери петѣтъ прѣстѣта на дѣсната си ржчица, загледа се въ тѣхъ и каза:

— Любезни господине, вие ще намѣрите своя господаръ съ най-дългото име въ свѣта, когато *видите щъркелъ съ човѣшки очи, отъ които да се излѣчва разкаяние и доброта.*

Туй каза принцесата и продължи пжтя си къмъ двореца. Мижлинь видѣ, какъ царица Миррилла и принцеса Вирондила се прегърна-ха сърдечно...

Мижлинь бѣше тѣй щастливъ, че хуба-вицата го удостои съ вниманието си, та отъ радостъ пустна малкото мишче на свобода. Следъ това той подкрепи силитъ си съ орѣха и закричи къмъ гората.

Но още не изминалъ стотина крачки, Миж-линь усѣти нѣщо като земетресение и падна на земята. Отъ гората се зададе едно рунтаво чудовище, на гърба на което седѣше хубави-ца съ дълги златисти коси и сини очи.

— Я колко много прилича тази девойка на принцеса Вирондила, — помисли си Миж-линь. Различава се отъ нея само по това, че е сжщински човѣкъ, а принцесата е цвѣтче. Си-гурно и тя е мждра като Вирондила.

И като си внуши това, малкиятъ Мижлинь се изправи на крака, приближи се до хубави-цата и тихичко и рече:

— Божествена девойко, прощавай, че на-рушавамъ спокойствието на твоята сутринъ. Но ти пжтувашъ върху цѣла движеща се планина, гледашъ на високо, виждашъ всичко, което ле-ти въ небесата, докато азъ съмъ единъ нищо-женъ земенъ червей. Кажете ми, не си ли видѣ-ла да лети *щъркелъ съ човѣшки очи, отъ кои-то да излѣчва разкаяние и доброта?*

— О, ти ли си, моя мъничка загубена кукло? — извила девойката и плѣсна съ ржце отъ радостъ, — за какъвъ щъркелъ ми гово-ришъ? Ахъ, сѣшамъ се, сѣшамъ се. Ти избѣ-га отъ кжщи, за да търсишъ моя загубенъ

братъ. Колко си добъръ! Но азъ нѣма да те оставя да пълзишъ като червей по земята. Качвай се по-скоро на моята планина Мица и дано намѣримъ този щъркелъ съ покаянитъ очи... Клекни, Мицо!

Мица клекна, девойката подаде ржка на Мижлинь, издигна го като перце отъ земята и го сложи на скута си. Следъ това планина-та сезаклати царствено и продължи пжтя си.

X

Джудженцата предъ кжщицата върху ро-зовия храстъ, пжтуване презъ гората и срещата съ мждрата Силка

Никой въ горската кжща не се занимава-ше вече съ джудженцата. Тѣ се наиграха до насита, и чакъ тогава забелѣзаха, че липсва Дирманъ.

— Да го потърсимъ на двора, — каза Рентикъ и поведе другарчетата си.

Дворътъ бѣше съвсемъ пустъ. Въ цѣла-та кжща сякашъ нѣмаше жива душа. Джуе-та обиколиха навредъ. По едно време тѣ до-чуа слабо пшкане.

— Заклевамъ се въ брадата си, — изви-ка Селектъ, че това е гласътъ на нашия Дир-манъ.

Той не се излѣга. Между два папратовъ-храста лежеше почти въ безсъзнание малкиятъ Дирманъ и едва чуто стѣнеше. На дѣсното му краче зѣеше дълбока рана.

За единъ мигъ другаритъ преплетоха-ржце, върху които сжщо като въ люлка сло-жиха ранения. Така тѣ го внесоха въ Фроси-ната стая и сложиха на леглото. Бедниятъ Дир-манъ съвсемъ се изгуби въ разкошнитъ завивки на малката хубавица! Той отвори очи и като видѣ около себе си наредени своитъ другари въздъхна дълбоко и се унесе въ сънъ. Докато спѣше Рентикъ превърза раната на крачето му после взе разтворената до леглото книга и се унесе въ нея, а другитъ задремаха на пода.

Изведнѣжъ Рентикъ скочи, разбуди дру-гарчетата си и имъ зашепна: